

2006REG38A

Knelpuntennota streekplanprogramma wonen en werken Zuidoost Utrecht

Gemeenten Renswoude, Rhenen, Scherpenzeel, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Wijk bij Duurstede en Woudenberg (en mogelijk Zeist)

Interne Projectopdracht

Vastgesteld GS 11 april 2006)

Verantwoordelijk bestuurder:	J.H. Ekkers
Verantwoordelijk ambtenaar:	C.H. Rademaker
Behandelend ambtenaar:	R. Jonge Poerink (030 2583251)
Versie:	vastgesteld door GS 11 april 2006

Inhoudsopgave

1. AANLEIDING.....	2
2. DOELSTELLING.....	2
3. RESULTATEN.....	2
4. BELEIDSKADERS.....	3
5. CONTEXT.....	3
6. OPZET.....	4
7. ORGANISATIE.....	5
8. COMMUNICATIE.....	6
9. BEGROTING.....	6

1. Aanleiding

Op 13 december 2004 hebben provinciale staten van Utrecht het streekplan 2005-2015 vastgesteld. Eén van de rode draden in het streekplan is het uitvoeringsgericht zijn. Vorige streekplannen zijn vooral gehanteerd als toetsingskader. Het op ruimtelijke kwaliteit gerichte proces is echter zo complex dat het realiseren van een toenemend aantal ruimtelijke ontwikkelingen meer en meer achterloopt bij de maatschappelijke behoefte. Daarom is in het streekplan het accent gelegd op uitvoering. Als één van de instrumenten voor de uitvoering van het verstedelijkingsprogramma (wonen en werken) is in het streekplan genoemd het opstellen van Knelpuntennota's¹.

Bij de vaststelling van het streekplan hebben provinciale staten tevens een op de uitvoering gerichte motie aangenomen. In deze motie 12 wordt aangehaakt bij de Knelpuntennota's.

Op 29 augustus 2005 heeft de statencommissie Ruimte en Groen er mee ingestemd dat gestart wordt met het opstellen van een Knelpuntennota voor Zuidoost Utrecht.

2. Doelstelling

De doelstelling van het project is te komen tot:

1. een door GS vastgestelde² Knelpuntennota Zuidoost Utrecht die draagvlak heeft bij de betrokken gemeenten. Knelpuntennota's worden in het streekplan aangedragen als instrument om stagnatie in het verstedelijkingsprogramma te voorkomen. Centraal in de Knelpuntennota staat dan ook het op regionaal niveau oplossen van te verwachten knelpunten bij het realiseren van het streekplanprogramma voor *wonen en werken* en daarmee samenhangend de *infrastructuur*. Waar daartoe vanuit de ruimtelijke ordening aanleiding toe bestaat kunnen eventueel ook andere zaken annex worden meegenomen. Ook is er ruimte voor het opnemen van ruimtelijk relevante 'rode' uitvoeringsprojecten vanuit de Regio-agenda.
2. Een door de betrokken gemeenten en de provincie ondertekend uitvoeringsconvenant dat is gericht op het realiseren van het uitvoeringsprogramma van de Knelpuntennota.

3. Resultaten

Zowel in het streekplan als in motie 12 is richting gegeven aan de inhoud van Knelpuntennota's. Om zicht te krijgen op de ideeën en wensen van de gemeenten t.a.v. een Knelpuntennota is met alle betrokken gemeenten een oriënterend gesprek gevoerd. Deze input leidt tot de volgende beschrijving van het resultaat.

De Knelpuntennota Zuidoost Utrecht zal bestaan uit een nota, een kaart en een uitvoeringsconvenant.

De nota zal bestaan uit:

- een analyse van het streekplanprogramma voor wonen en werken (inclusief woonmilieu-differentiatie, fasering) en andere relevante beleidsdocumenten;
- een knelpuntenanalyse met oplossingsrichtingen;
- een langetermijnvisie t.b.v. duurzame oplossingen van knelpunten;
- een uitvoeringsprogramma waarbij o.m. expliciet wordt ingegaan op de vraag hoe verwachte knelpunten opgelost kunnen worden binnen de regio en of daarbij een voorschot moet worden genomen op de langetermijnvisie. Ook de ruimtelijk relevante rode uitvoeringsprojecten vanuit de Regio-agenda kunnen hierin worden opgenomen. Het uitvoeringsprogramma blijft beperkt tot de korte termijn. Langetermijn oplossingen

¹ In het Streekplan wordt de term Gebiedsperspectieven gehanteerd. Omdat dit te weinig onderscheidend blijkt van de eerder opgestelde Strategische gebiedsperspectieven is inmiddels gekozen voor de term Knelpuntennota. In de op te stellen Knelpuntennota's zal expliciet worden verduidelijkt dat het betreffende document hetzelfde is als de in het streekplan bedoelde gebiedsperspectieven.

² Over de status van de Knelpuntennota zal de stuurgroep beslissen. Dan zal duidelijk worden of de gemeenten de Knelpuntennota zelf ook vaststellen. De Knelpuntennota zal in ieder geval door de provincie worden vastgesteld i.c. door GS.

zullen worden meegegeven aan het Bestuurlijk Platform Zuidoost Utrecht met het verzoek deze te betrekken in hun visie.

Op de kaart wordt de Knelpuntennota gevisualiseerd.

Het uitvoeringsconvenant dient er toe om alle betrokken partijen te binden aan het uitvoeringsprogramma.

Beoogd wordt om de Knelpuntennota inclusief het uitvoeringsconvenant in het voorjaar van 2007 te hebben afgerond.

4. Beleidskaders

De strategische plannen van de provincie (streekplan, PMP, WHP, SMPU), de structuurvisie WERV, het Reconstructieplan, de ontwikkelingsvisie NV Utrecht en eventuele lange termijnvisies van de betrokken gemeenten gelden als beleidskader. Ook andere documenten zoals Regionaal Uitvoeringsprogramma De Vallei (RUP), Vallei in Perspectief (VIP), SGP's, bedrijventerreinvisie Valleiregio en Focus op het Kromme Rijngebied (visie op het landelijk gebied die op dit moment wordt opgesteld door de gemeenten Houten, Bunnik en Wijk bij Duurstede met mogelijk ook betrokkenheid van gemeente Utrechtse Heuvelrug) zullen worden meegenomen.

In het streekplan is vastgelegd dat als daartoe aanleiding bestaat gebiedsperspectieven (thans Knelpuntennota) de basis kunnen vormen om bij gebleken noodzaak (op basis van de monitoring) daarin opgenomen locaties voor na 2015 eerder, al in de streekplanperiode, operationeel te maken.

Als uit het gebiedsperspectief blijkt dat de gewenste ontwikkeling gedurende de streekplanperiode wordt belemmerd door het in één of meerdere strategische plannen vastgelegde beleid dan zullen GS bevorderen dat het plan of de plannen worden aangepast, aldus het streekplan.

5. Context

De Knelpuntennota's zijn in het streekplan gekoppeld aan de streekplandeelgebieden. Voor zuidoost betekent dit dat het gaat om de volgende gemeenten: Utrechtse Heuvelrug (voormalige gemeenten Driebergen-Rijsenburg, Doorn, Maarn, Amerongen en Leersum), Wijk bij Duurstede, Veenendaal, Rhenen en Renswoude. Voorgesteld wordt om ook de gemeenten Woudenberg en Scherpenzeel in de Knelpuntennota te betrekken. Deze gemeenten hebben een directe relatie met zuidoost als het gaat om ruimtelijke samenhang. Gelet op de ruimtelijke relevantie van de samenwerking in WERV-verband ligt het in de rede om ook WERV expliciet te betrekken bij het opstellen van de Knelpuntennota.

Aan het Bestuurlijk Platform Zuidoost Utrecht neemt ook de gemeente Zeist deel. Dit vanwege de ruimtelijke samenhang met de rest van Zuidoost Utrecht. Tegen deze achtergrond ligt het in de rede om Zeist ook te laten deelnemen. Anderzijds is het een gegeven dat Zeist al onderdeel is van het Regionaal Structuurplan van het BRU. Voorgesteld wordt om Zeist zelf te laten bepalen welke positie de gemeente in dit proces gaat innemen.

In de onderstaande matrix is aangegeven welke partijen betrokken zijn en wat globaal hun rol bij het project is.

Partij	Rol
Provincie Utrecht (GS/dienst REG)	Trekt project, organiseert en financiert opstellen Knelpuntennota, stelt Knelpuntennota vast, ondertekent uitvoeringsconvenant
Statencommissie REG	Wordt in de gelegenheid gesteld om vòòr vaststelling van de Knelpuntennota te overleggen over conceptversie

Gemeenten ^{3, 4}	Deelnemers project, actieve deelname gedurende gehele project, inhoudelijke inbreng, stellen Knelpuntennota vast ⁵ , ondertekenen uitvoeringsconvenant
WERV	Deelnemer project, actieve deelname gedurende gehele project, inhoudelijke inbreng. Indien daartoe aanleiding bestaat ondertekenen uitvoeringsconvenant.
Reconstructiecommissie	Deelname als daartoe aanleiding blijkt te bestaan i.c. als Knelpuntennota aspecten aan de orde stelt die niet passen binnen of extra inzet vergen vanuit Reconstructie
Provincie Gelderland	Passieve deelname (agendalid)

In het gebied waar de Knelpuntennota betrekking op heeft spelen al diverse samenwerkings-initiatieven die de fysieke leefomgeving betreffen. Naast het al genoemde WERV betreft dit o.a. Reconstructie Gelderse Vallei, Regionaal Uitvoeringsprogramma De Vallei (RUP), Vallei in Perspectief (VIP), Bestuurlijk Platform Zuidoost, het Economisch Platform de Vallei (EPV) en portefeuillehoudersoverleg Volkshuisvesting. Daarnaast werkt Wijk bij Duurstede met de gemeenten Houten en Bunnik aan een Knelpuntennota voor het landelijk gebied tussen Lek en Heuvelrug. Uiteraard zal waar mogelijk worden aangesloten bij de resultaten van die processen en zal gezocht worden naar complementariteit (1+1= meer dan 2). Verder is het van belang om procesmatig goed aangesloten te blijven bij deze sporen. Dit stelt eisen aan de communicatie. De provinciale regiocoördinator (mevr. R. Horbach) zal daarin een intermediaire rol moeten vervullen.

Voorts heeft het Bestuurlijk Platform Zuidoost Utrecht aangegeven van start te willen gaan met het opstellen van een brede visie voor het gebied. Beoogd wordt deze in 2008 af te ronden. De langetermijn bevindingen vanuit de Knelpuntennota kunnen als input dienen voor dat proces. Daarmee ondersteunt het proces van de Knelpuntennota dat van de visie.

De Knelpuntennota spitst zich toe op de sectoren wonen, werken en mobiliteit. De meer op het landelijk gebied gerichte projecten vinden regeling in de Agenda Vitaal Platteland. Samenvoegen van deze twee processen ligt niet in de rede omdat beide projecten zich primair richten op andere doelgroepen (gemeenten resp. gebiedscommissies).

6. Opzet

In de beoogde opzet zijn enkele deelproducten te onderscheiden.

1. Inventarisatie en analyse

Inventarisatie van het vastgestelde streekplanprogramma en toetsing daarvan aan de mogelijkheden zoals die door de gemeenten worden ingeschat. Inventarisatie huidige aanbod wonen en werken (kwalitatief en kwantitatief) en infrastructuur. Inventarisatie overige beleidskaders (zoals WERV, RUP, VIP). Behoeftbepaling vraag verstedelijking en ontwikkeling mobiliteit voor de periode 2015-2030. Analyse van deze inventarisaties.

2. Knelpunten, kwaliteitswinst en visie 2015-2030.

Welke knelpunten zijn er en hoe kunnen die gezamenlijk als regio worden opgelost mede in het licht van het perspectief 2015-2030. Waar kan op welke wijze door samenwerking van partijen of door een afstemmingen van ontwikkelingen, budgetten etc. kwaliteitswinst worden bereikt. Om duurzame oplossingen te krijgen zal ook rekening gehouden moeten worden met mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen na de streekplanperiode. Daartoe zal een globale visie voor wonen, werken en infrastructuur voor de periode 2015 – 2030 worden

³ Deze projectopdracht heeft primair betrekking op het werkproces voor de provincie; daarom wordt hier niet ingegaan op de processen binnen de gemeenten, zoals betrokkenheid gemeenteraad e.d.

⁴ De rol van gemeente Zeist is nog niet duidelijk (zie tekstblok boven matrix).

⁵ Ter beoordeling stuurgroep, zie voetnoot 2.

opgesteld. Deze visie zal als input kunnen dienen voor de brede visie die het Bestuurlijk Platform wil gaan op stellen.

3. Uitvoeringsprogramma

Wat moet wie doen om de Knelpuntennota daadwerkelijk uit te voeren. Hierbij gaat het niet alleen om projecten die noodzakelijk zijn voor de voortgang van de uitvoering van het streekplan maar ook om de ruimtelijk relevante uitvoeringsprojecten vanuit de Regio-agenda. Het uitvoeringsprogramma beperkt zich tot de korte termijn.

4. Uitvoeringsconvenant

Vertaling kortetermijn uitvoeringsprogramma in afspraken tussen de betrokken partijen.

7. Organisatie

De projectorganisatie zal bestaan uit een stuurgroep en een projectgroep.

Stuurgroep

De stuurgroep is richtinggevend op proces en inhoud tot het moment van formele besluitvorming. De stuurgroep bespreekt half- en eindproducten van de projectgroep en geeft sturing aan de projectgroep.

Bij aanvang van het project neemt de stuurgroep besluiten over de wijze waarop het proces vorm gaat krijgen. Onderwerpen die daarbij aan de orde komen zijn in ieder geval:

- de uiteindelijke status van de Knelpuntennota en het uitvoeringsprogramma (wie stellen wat vast);
- de rol van het Bestuurlijk Platform Zuidoost Utrecht binnen het proces;
- de relatie met het proces van de visie van het Bestuurlijk platform;
- de positie van WERV binnen het proces.

De stuurgroep stelt een projectplan vast. Ook stelt de stuurgroep een communicatieplan vast.

Omdat de Knelpuntennota zich primair richt op wonen en werken verdient het de voorkeur dat de stuurgroep wordt bemenst door de portefeuillehouders RO van de gemeenten en de gedeputeerde ruimtelijke ontwikkeling. In het projectplan zal aangegeven worden op welke strategische momenten de stuurgroep bijeen dient te komen om de projectgroep aan te sturen (tijdige planning noodzakelijk vanwege agenda's bestuurders). De stuurgroepleden zorgen voor bestuurlijke inbedding binnen hun eigen organisatie.

Projectgroep

De projectgroep zorgt voor het daadwerkelijk tot stand komen van een gedragen en kwalitatief hoogwaardig Knelpuntennota. Elke gemeente en de provincie zijn hierin vertegenwoordigd door een beleidsadviseur. Van de projectgroepleden wordt verwacht dat ze voldoende kennis hebben van de fysieke leefomgeving binnen hun gemeente én het vermogen hebben om te redeneren vanuit het belang van de regio. Verder dienen ze voldoende bestuurlijk inschattingvermogen te hebben. Om de voortgang in het proces te kunnen verzekeren dienen ze over voldoende gezag binnen eigen gelederen en mandaat te beschikken. De inzet van de gemeentelijke vertegenwoordigers wordt geraamd op 50 uur.

De projectleider van de provincie is voorzitter van de projectgroep.

De projectgroep kan tijdelijk aangevuld worden met materiedeskundigen (bijv. demograaf, verkeerskundige, econoom).

Ontwerpsessie(s)

Gedurende het project zal er ten minste één en zullen er mogelijk meerdere ontwerpsessie gehouden worden om tot een langetermijnperspectief te komen. Hiervoor kunnen niet alleen leden van de stuur- en projectgroep worden uitgenodigd, maar ook ontwerpers en 'vrijdenkers'. Een extern voorzitter/begeleider van de ontwerpsessie(s) die het vermogen heeft processen te kantelen, mensen buiten hun denkkader te laten treden e.d. is gewenst.

Plaats binnen provincie

De portefeuillehouder ruimtelijke ontwikkeling is verantwoordelijk bestuurder. Het project is geplaatst binnen de sector RSO van de dienst Ruimte en Groen. De projectleider is verantwoordelijk voor voldoende betrokkenheid en inbreng vanuit met name de sectoren RWS (wonen), DER (werken) en VBV (verkeer) alsmede van de provinciale regiocoördinator zuidoost. Zodra binnen project- en stuurgroep de contouren voor de bij het proces te volgen werkwijze duidelijk worden, zal de projectleider met de relevante beleidssectoren afspraken maken over de wijze waarop een voldoende betrokkenheid en inhoudelijke inbreng vanuit deze beleidsvelden kan worden gegarandeerd. Die werkwijze zal worden vastgelegd in het projectplan.

Daarin zal ook aandacht worden besteed aan de afstemming met het Investeringsprogramma Landelijk gebied (Agenda Vitaal Platteland). Dit om afstemmingskansen te benutten.

8. Communicatie

Voor de communicatie zal een communicatieplan worden opgesteld. Als doelgroepen voor de communicatie zijn in ieder geval te benoemen betrokken gemeenten, samenwerkingsverbanden binnen het gebied, GS, PS, provinciale organisatie, maatschappelijke organisaties, inwoners en provincie Gelderland. Doel van de communicatie zal zijn het verkrijgen van een niveau van bekendheid, dat is afgestemd op de gewenste betrokkenheid en op het verkrijgen van draagvlak bij de direct betrokken partijen.

Zoals hiervoor reeds gemeld zal de stuurgroep het communicatieplan vaststellen. T.b.v. de provinciale inbreng binnen de stuurgroep op dit punt kan het volgende worden opgemerkt. De maatschappelijke organisaties kunnen ad hoc betrokken worden. De betrokkenheid van inwoners lijkt beperkt te kunnen blijven. Voor inwonerparticipatie bestaat geen noodzaak omdat de Knelpuntennota primair is gericht op het uitvoeren van het streekplan. Daarbij hebben de inwoners reeds hun inbreng kunnen leveren. Verder kunnen zij hun inbreng leveren in bestemmingsplanprocedures die noodzakelijk zijn voor de ruimtelijke ontwikkelingen.

9. Begroting

De activiteiten van stuur- en projectgroepleden worden hier beschouwd als regulier werk. De vergaderingen van de beide groepen kunnen plaatsvinden in provincie- en gemeentehuizen. Dit zijn kosten die vallen onder het reguliere budget en worden daarom niet expliciet in de begroting in beeld gebracht.

Activiteiten die wel tot projectkosten leiden zijn de ontwerpsessie(s), een eventuele excursie door het gebied en het drukken van het eindproduct en eventuele halffabrikaten.

Ontwerpsessie(s)	
(zaalhuur, catering, externe begeleiding)	7.500,-
Excursie	
(transport, catering)	2.500,-
Drukken	
(twee halffabrikaten en eindproduct)	<u>10.000,-</u>
Totaal	20.000,-

Dekking van deze kosten kan plaatsvinden uit bestaande budgetten van REG. Binnen de provincie kunnen uren worden geschreven op begrotingsnummer 212060.